

System przeciwdziałania nadużyciom w POIiŚ

14 października 2019 r. , Warszawa
Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
Departament Programów Infrastrukturalnych

Na początek trochę teorii

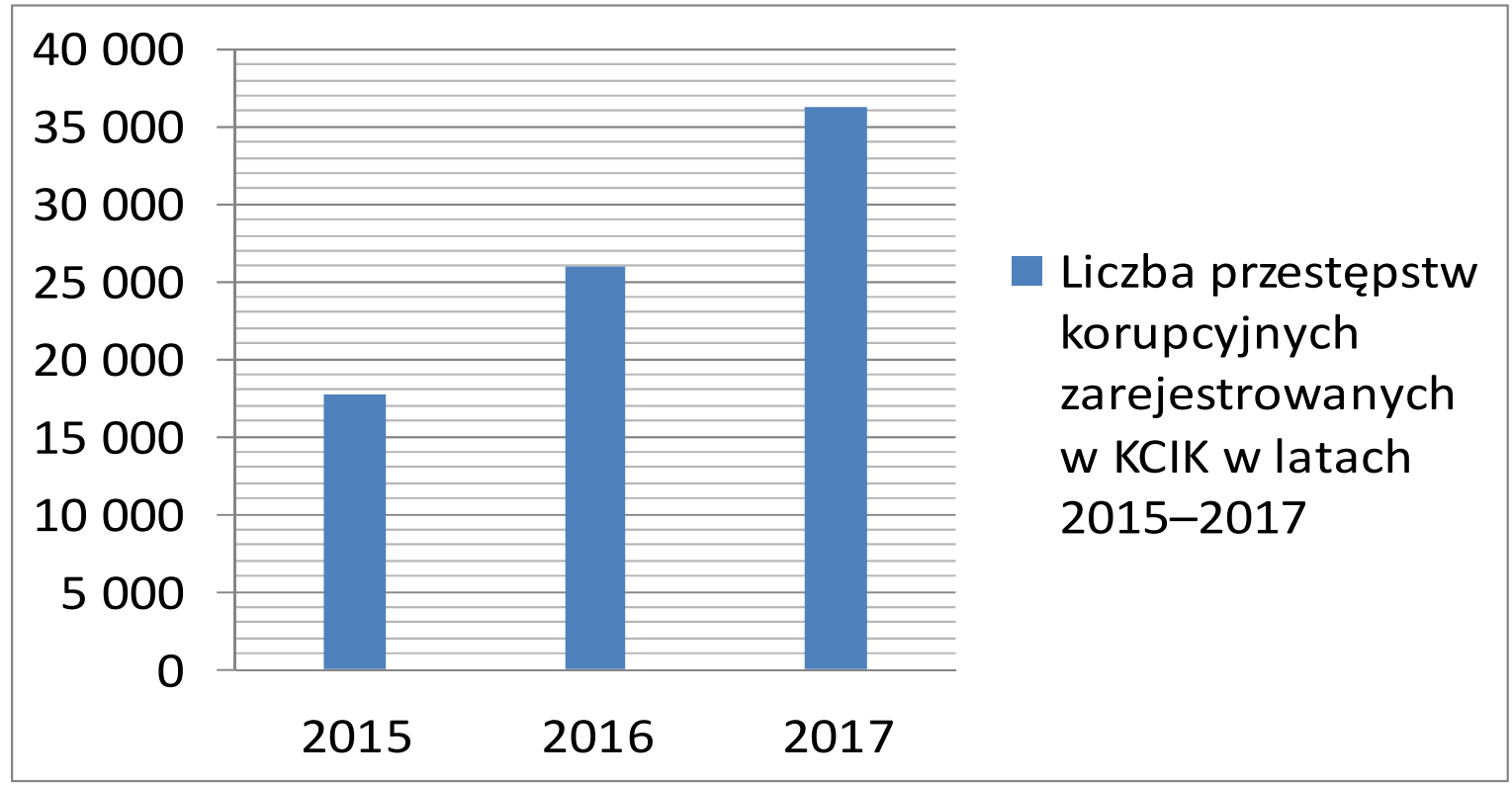
Nadużycie to przypadki umyślnego działania, mające na celu bezprawne uzyskanie korzyści z funduszy UE

Dlaczego
powinniśmy
zapobiegać
nadużyciom?

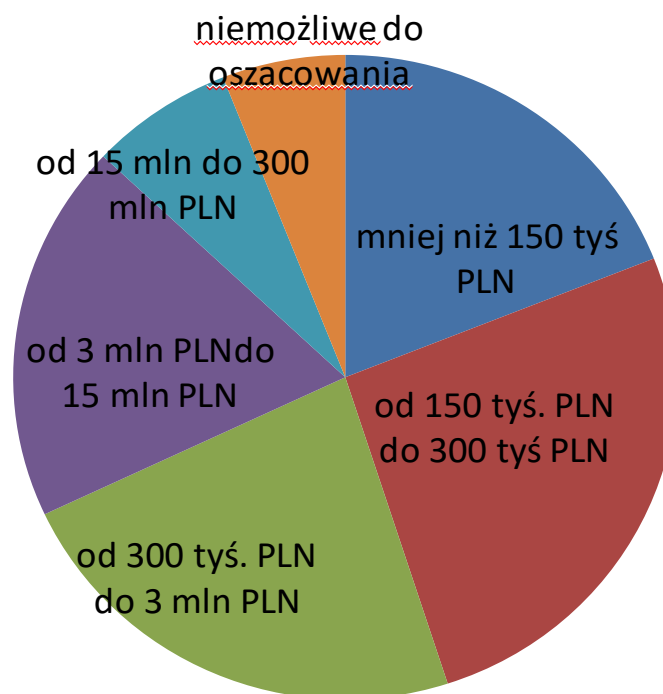
Bo jesteśmy na nie coraz bardziej narażeni

Bo to się opłaca

Straty przedsiębiorstw w Polsce w wyniku nadużyć

Źródło PWC Badanie przestępczości Polska 2014

Bo szkody są nie tylko finansowe

Wpływ na morale
pracowników

Wpływ na relacje
biznesowe

Wpływ na reputację/
markę organizacji

Wpływ na relacje z
organami
regulacyjnymi

Bo będzie problem z rozliczeniem dofinansowania z POIiŚ

- Problem z zamknięciem projektu.
- Problem z rozliczeniem wydatków/zaliczki.
- Możliwość uznania wydatków za niekwalifikowane.
- Możliwość rozwiązania umowy.

Bo to przyszłość. Świat stawia na przeciwdziałanie nadużyciom

USA: Foreign Corrupt Practices Act - FCPA,
Securities and Exchange Commission – SEC

Wielka Brytania: Public Interest Disclosure Act -PIDA oraz Bribery Act

Francja: Sapin II

Niemcy: Ustawa o zwalczaniu korupcji

Polska?

Bo tak nakazuje rozporządzenie UE

Art. 125 pkt 4c

Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem operacyjnym zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami

wprowadza skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniając stwierdzone rodzaje ryzyka;

Jak przeciwdziałać nadużyciom?

Ryzyka wewnętrzne i zewnętrzne

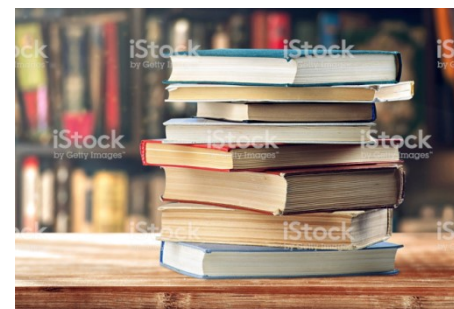

**Poradnik w zakresie przeciwdziałania nadużyciom
finansowym w szczególności
w ramach projektów realizowanych
z Programu Operacyjnego
Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020**

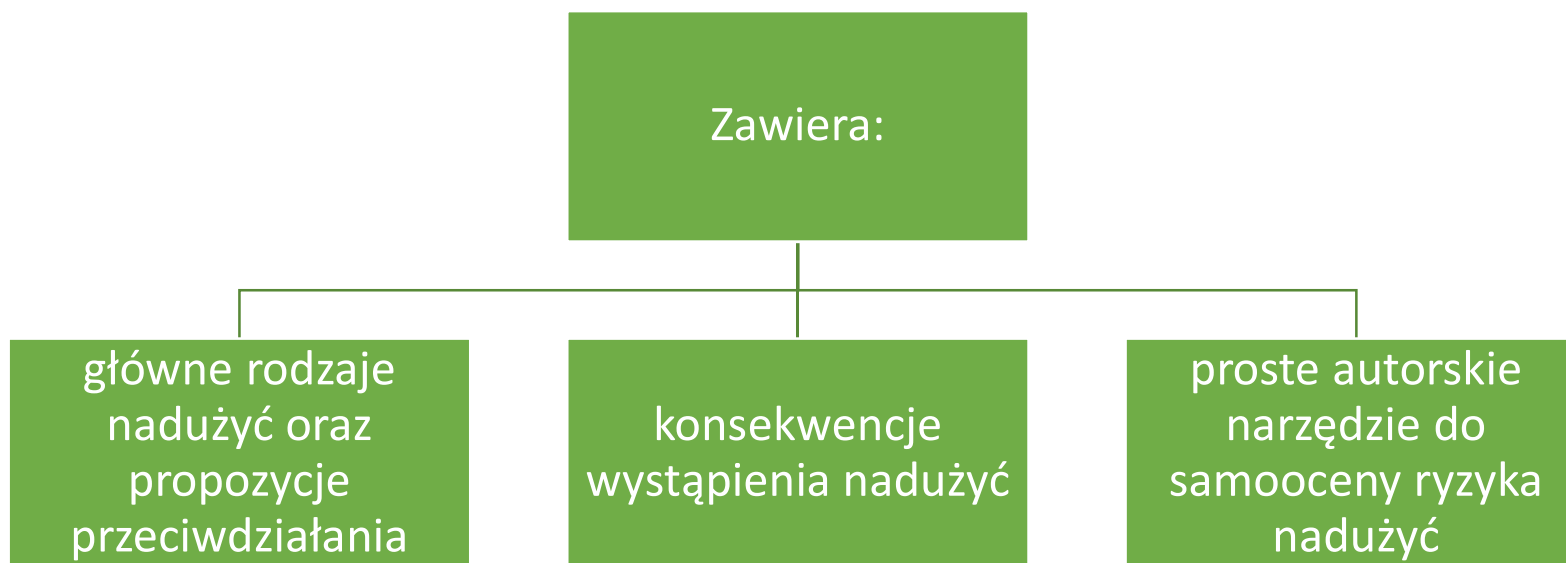
Poradnik dla beneficjenta

- Obowiązki nałożone na beneficjenta w UoD.
- Wskazuje możliwe sposoby realizacji obowiązków

Poradnik dla beneficjenta

Ocena narażenia na szczególne ryzyko nadużyć:

Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Szczegółowy opis ryzyka	Czy ryzyko to dotyczy beneficjenta ?	Jeżeli NIE, proszę podać uzasadnienie udzielenia takiej odpowiedzi.
Ukryty konflikt interesów	Pracownik beneficjenta faworyzuje oferenta, ponieważ wystąpił niezgłoszony konflikt interesów	Beneficjenci mogą zawierać umowy o wykonawstwo/ dostawę z wykonawcami/ dostawcami, w których ich pracownik ma swoje interesy, czy to finansowe, czy to innego rodzaju. Podobnie, organizacje mogą nie w pełni ujawniać wszystkie konflikty interesów, gdy występują o udzielenie zamówienia		
Korupcja	Pracownik beneficjenta faworyzuje oferenta, ponieważ zapłacono łapówkę bądź nielegalne honorarium	Oferenci, którzy złożyli wniosek o udzielenie zamówienia, mogą oferować beneficjentom łapówki, nielegalne honoraria lub inne niefinansowe korzyści, by wpłynąć na decyzję o udzieleniu zamówienia.		

Posiadane mechanizmy/narzędzia mające ograniczać zidentyfikowane w punkcie 1 ryzyka^[1].

Nazwa mechanizmu/narzędzia kontrolnego ograniczającego ryzyko	Czy Beneficjent stosuje rozwiązanie (TAK/NIE)	a) Odniesienie do regulacji: procedur, zasad, przyjętych rozwiązań lub wskazanie innych dowodów potwierdzających odpowiedź TAK albo b) uzasadnienie odpowiedzi NIE; inne UWAGI
Środowisko kontroli		
Beneficjent posiada politykę antykorupcyjną.		
Beneficjent posiada i stosuje politykę w zakresie przeciwdziałania konfliktowi interesów		

Czy posiadane środki
sprowadzają ryzyka
związane z mogącymi
wystąpić nadużyciami do
poziomu akceptowalnego?

Jak zapobiegać nadużyciom

Dobry system
kontroli
wewnętrznej

Analiza ryzyka
nadużyć
finansowych

Kultura
organizacyjna

Dodatkowe
mechanizmy
zapobiegające
nadużyciom

Posiadanie silnego systemu kontroli wewnętrznej

- Posiadanie dobrych sprawdzonych procedur
- Częste kontrole i audyty
- Audyt wewnętrzny

Posiadanie polityk przeciwdziałających:

- Korupcji
- Konfliktowi interesów

Posiadanie polityki przyjmowania prezentów

Posiadanie procedur przeciwdziałających nierzetelnym dokumentom

Szkolenia pracowników

Mechanizm sygnalizacyjny

umożliwia wysyłanie informacji przez tzw. „sygnalistów” przy użyciu formularza internetowego lub dedykowanego adresu poczty elektronicznej

Mechanizm sygnalizacyjny

- Ochrona signalistów
- Powszechna wiedza o istnieniu mechanizmu.
- Realizowany siłami własnymi lub ze wsparciem podmiotów zewnętrznych

7 października Unia Europejska przyjęła dyrektywę o ochronie osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii.

Obowiązki beneficjenta

- stosowanie standardów uczciwości i **etycznego postępowania** we wszystkich procesach związanych z realizacją projektu,
- **wprowadzenie i stosowanie działań zapobiegających konfliktowi interesów** w trakcie realizacji jak i okresie trwałości projektu,

Obowiązki beneficjenta

- upublicznienie co najmniej **na swojej stronie internetowej** informacji o funkcjonowaniu mechanizmu sygnalistycznego,
- **powiadomienie personelu** o mechanizmie sygnalistycznym,
- **powstrzymanie się od działań odwetowych** wobec swoich pracowników będących sygnalistami

Obowiązki beneficjenta

- przeprowadzanie **rzetelnego oszacowania ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych** w związku z realizacją projektu,
- opracowanie skutecznych i **proporcjonalnych** środków przeciwdziałania wystąpieniu nadużyć finansowych,

Obowiązki beneficjenta

- **przekazywanie instytucji udzielającej dofinansowania** wszelkich informacji dotyczących podejmowanych czynności lub postępowań prowadzonych przez organy ścigania lub UOKiK, dotyczących lub mogących dotyczyć swoim zakresem projektu,
- poddanie się kontroli w zakresie wywiązywania się z obowiązków określonych w umowie

Uprawnienia instytucji przyznającej dofinansowanie wobec beneficjenta

- **wstrzymanie przekazania dofinansowania** do czasu wyjaśnienia podejrzeń o naruszenie prawa,
- **niekwalifikowalność wydatków** poniesionych w związku z oszustwami

Uprawnienia instytucji przyznającej dofinansowanie wobec beneficjenta

- możliwość rozwiązania umowy o dofinansowanie ze skutkiem natychmiastowym bez roszczeń odszkodowawczych, gdy:
 - beneficjent złożył dokumenty poświadczające nieprawdę,
 - zaistniało nadużycie finansowe lub podejrzenie jego wystąpienia w związku z realizacją projektu

Długość wybranych postępowań

- Beneficjent z sektora środowiska – start maj 2013 - obecnie pierwszy akt skierowany do sądu.
- Budowa elektrociepłowni – start 2012 obecnie sprawa w sądzie – pierwsza instancja.
- Wyłudzenie zaliczki start 2011 - obecnie sprawa w sądzie – pierwsza instancja.

- Ze względu na trudności w udowodnieniu nadużyć oraz koszty związane z odbudową wizerunku **lepiej zapobiegać wystąpieniu oszustwa**, niż podejmować działania naprawcze gdy oszustwo wystąpi.
- Podejrzanie oszustwa wystąpiło stosunkowo rzadko w przypadku POIŚ, ale za każdym razem **prowadziło do przeglądu systemu zarządzania i kontroli w celu ograniczenia ekspozycji na potencjalne wystąpienie oszustwa**.

Dziękuję za uwagę!

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
Departament Programów Infrastrukturalnych